

Warszawa, 11-09-2023 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

**Zespół Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego**

VII.613.5.2023

Pani

Joanna Stec-Trzpił

Przewodnicząca Komisji Krajowej

Związku Zawodowego

Pracowników Policji

joanna.stec-trzpil@lu.policja.gov.pl

Szanowna Pani Przewodnicząca,

w odpowiedzi na Pani wniosek z dnia 23 sierpnia 2023 r., działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1058), uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Przede wszystkim, zgodnie z zasadą wolności zgromadzeń publicznych zawartą w art. 57 Konstytucji RP, każdemu zapewnia się wolność organizowania pokojowych zgromadzeń i uczestniczenia w nich, a ograniczenie tej wolności może określać jedynie ustawa. Przepis ten więc stwarza możliwość korzystania przez pracowników policji z wolności zgromadzeń publicznych i wiążącej się z nią wolności wypowiedzi (art. 54 Konstytucji RP). Co prawda, § 2 zarządzenia nr 70 Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2011 r. w sprawie wytycznych w zakresie przestrzegania zasad służby cywilnej oraz w sprawie zasad etyki korpusu służby cywilnej (M. P. poz. 93 nr 953), stanowi, że „przestrzegając zasady legalizmu, praworządności i pogłębiania zaufania obywateli do organów administracji publicznej, członek korpusu służby cywilnej w

szczególności: nie uczestniczy w strajkach lub akcjach protestacyjnych, zakłócających normalne funkcjonowanie urzędu”, ale **dotyczy to zupełnie innych sytuacji niż zgromadzenia publiczne, w których uczestnictwo jest prawem każdej jednostki (a więc także pracownika policji)**. Dodatkowo, według treści art. 78 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1691 ze zm.), „członkowi korpusu służby cywilnej nie wolno uczestniczyć w strajku lub akcji protestacyjnej zakłócającej normalne funkcjonowanie urzędu”, ale ponownie **nie dotyczy to zgromadzeń publicznych dostępnych dla każdego**. Jednocześnie zwracam uprzejmie uwagę, że zgodnie z art. 78 ust. 3 tej ustawy, „Członkowi korpusu służby cywilnej nie wolno publicznie manifestować poglądów politycznych”. W doktrynie wskazuje się, że „Przyjmując szerokie znaczenie pojęcia „poglądy polityczne”, mogłoby dojść do nadmiernego ograniczenia wolności i praw członków korpusu. Dlatego na akceptację zasługuje interpretacja, w myśl której poglądy polityczne należy wiązać z zagadnieniami dotyczącymi ustroju państwa, działalności rządu, partii politycznych oraz stosunków między państwami” (Ł. Pisarczyk [w:] *Ustawa o służbie cywilnej. Komentarz*, red. K. W. Baran, Warszawa 2021, art. 78).

W doktrynie prawa wskazuje się, że „same ograniczenia podmiotowe nie są zakazane w art. 57 Konstytucji RP ani wykluczone w EKPC i rozwijanym na jej podstawie orzecznictwie. Europejska Konwencja Praw Człowieka wręcz dopuszcza ustanowienie przez państwa szczególnych ograniczeń dla pewnych grup funkcjonariuszy publicznych, jak wojskowi, policjanci i pracownicy administracji publicznej. Wynika stąd, że w tym zakresie przestaje działać zasada równości praw (i równości w prawie), a szczególny charakter zatrudnienia tych funkcjonariuszy uzasadnia ograniczenie ich wolności zgromadzeń, jak i wolności zrzeszania się w imię nadrzędnego interesu publicznego („dobra wspólnego”)” (W. Sokolewicz, K. Wojtyczek [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*. Tom II, wyd. II, red. L. Garlicki, M. Zubik, Warszawa 2016, art. 57). **Mimo możliwości wprowadzania takich ograniczeń w stosunku do funkcjonariuszy publicznych, polskie prawo, a konkretnie ustawa o służbie cywilnej, nie przewiduje generalnego zakazu udziału w zgromadzeniach publicznych**. Wskazuje się, że członkowie służby cywilnej mogą „składać petycje, uczestniczyć w zgromadzeniach politycznych - pod warunkiem zachowania powściągliwości i umiaru w zachowaniu” (H. Szewczyk, *W sprawie neutralności politycznej członków korpusu służby cywilnej*, PPP 2011, nr 11, s. 75-86).

Mam nadzieję, że powyższe wyjaśnienia okażą się pomocne. Jednocześnie pragnę uprzejmie poinformować, że z uwagi na ustawowy zakres kompetencji

Rzecznika możliwość podjęcia działań w niniejszej sprawie jest ograniczona. Rzecznik nie ma bowiem uprawnień do formułowania wiążącej wykładni prawa.

Z poważaniem

Mirosław Wróblewski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/